

Bylo to překvapení i pro zasvěcené. Státní zástupce Adam Borgula, který před soud dostal skupinu podnikatelů a právníků kolem **Iva Rittiga v případě Oleo Chemical**, požádal v lednu Městský soud v Praze, aby předvolal ke svědectví **Janu Lütken**.

ONDŘEJ KOUTNÍK

PRAHA Jméno jednapadesátileté Češky s dánským pasem žijící ve švýcarském kantonu Zug, jedním z vyhlášených daňových rájů, již několikrát problesklo v nejasných souvislostech některých českých afér. Avšak veřejně a oficiálně zaznělo právě až z úst žalobce Borguly. Lütken se výzvě vyhnula s vysvětlením, že do Česka se v příštích měsících nechystá. Výstává ovšem otázka, kdo je a jakou roli hraje v Rittigově příběhu.

Ve svazcích StB

Jen málo Čechů zná prostředí švýcarského finančnictví tak dokonale jako ona. Do alpské země odešla dva roky před pádem komunistického režimu. Není jasné, zda s pověřením komunistických pohlavárů, nebo proti jejich vůli.

Z materiálů, které se LN podařilo v uplynulých měsících nastřádat, vyplývá, že zlomový moment v jejím životě nastal v roce 1986. V lednu toho roku byl u pražské Státní bezpečnosti zaregistrován svazek s číslem 42763. Dle něho se Jana Řibřidová (příjmení Lütken za svobodna) stala kandidátkou tajné spolupráce s krycím názvem „Aneta“.

To ještě neznamená, že byla aktivní agentkou, teoreticky o záznamu nemusela vědět. Podivné však bylo, že její svazek byl na začátku prosince 1989 zničen. To může znamenat, že někdo měl zájem, aby zmizely důkazy o tom, co přesně měla Lütken na starosti. „Nebyl dohledán záznam skartační komise o zrušení tohoto svazku. Pravděpodobně byl zničen v rámci takzvaných Lorencových skartací (neboli „divokých“ skartací) v průběhu prosince 1989,“ píše se v dokumentech Archivu bezpečnostních složek a Oddělení operativních svazků a vyšetřovacích spisů.

O tom, že její rodina zanechala v StB určité stopy, svědčí jiný do-

kument, dle něhož byl její otec v archívech Státní bezpečnosti veden pod krycím jménem „Hospodský“. V roce 1984 však údajně emigroval a od té doby o něm neexistují informace.

Řibřidová v roce 1986 dokončila studium obchodní fakulty na Vysoké škole ekonomické, provdala se za Dána Christiana Lütken a posléze se usadila ve Švýcarsku. Byt má ale i v Praze na Vinohradech v lukrativním místě U Zvonářky, kde bydlí řada pražských politiků.

LN se pokoušely Lütken několikrát kontaktovat. Neodpověděla na dotazy zasláné e-mailem, SMS a nezvedala ani telefon.

Janečkův průlom

O činnosti Lütken od té doby v České republice věděli jen zasvěcení podnikatelé, kteří využívali jejích služeb, měli zájem o zakládání účtů ve švýcarských bankách či vytváření neprůhledných offshorových sítí. První nepatrné zmínky o této dámě se objevily v roce 2010, kdy se společnost Alseda Data v konsorciu velkých společností jako Telefónica O₂ nebo IBM ucházela o desetimiliardový tendr energetického obra ČEZ na provoz a správu velké části informačních technologií. Podle tehdejších informací deníku MF DNES vyjednával za firmu Alseda Data Ivo Rittig. Nicméně vlastníkem firmy byla v inkriminované době společnost Alseda, s. r. o., kterou vlastnila švýcarská společnost Eurozeta. Podle švýcarské databáze Moneyhouse.ch působila v managementu firmy v letech 2005 až 2010 právě Lütken.

Naplnlo pak informační ticho kolem česko-dánské finančnice narušil filantrop a podnikatel Karel Janeček, který v roce 2011 založil Nadační fond proti korupci a zveřejnil informace o vyvážení peněz z dopravního podniku do karibské společnosti Cokeville Assets. Připomeňme, že jde o tisk jízdenek, provozování SMS jízdenek nebo prodej lístků ve vestibulech metra. Společným jmenovatelem různých podezření, která již několik let vyšetřuje policie, je právě Cokeville Assets. Sloužila jako místo, kde se scházely peníze z různých obchodních případů a zakázek a odkud desítky milionů korun odcházely na účty dalších firem a podnikatelů.

Jméno Lütken se vynořilo v jednom z dokumentů, které Janeček spolu s někdejší šéfem civilní rozvědky Karlem Randákem pus-

til před pěti lety do světa. Jde o smlouvu o spolupráci mezi Cokeville Assets a Ivem Rittigem. Jako ředitelka Cokeville byla na papíře uvedena právě Lütken. Smlouvu v roce 2006 podepsali Rittig s dalším zástupcem karibské firmy Peterem Kmetěm ve švýcarském Zugu – domovském městě Jany Lütken. Mimochodem: Rittigův blízký člověk Kmetě patří mezi její důležité spolupracovníky, znají se od počátku 90. let. Proto se pražské rodáče dostalo pozornosti v textu obvinění Iva Rittiga, jeho advokátů z kanceláře MSB Legal a spřízněných manažerů z června 2015, které policie a žalobci podezřívají z praní špinavých peněz. Lütken je v daných případech pouze zmiňována, trestní stíhání proti ní zahájeno zatím nebylo. V příštích měsících se však rozhodne, zda a jakým způsobem budou detektivové její roli v případech kolem dopravního podniku tematizovat.

Zpráva Interpolu

V rámci vyšetřování zakázek přistály detektivům do složky dopisy mezinárodní organizace kriminální policie Interpol v Bernu, v nichž Švýčarů informovali o tamní činnosti Lütken. Například že vyšetřovatelé v roce 2003 v rámci trestního řízení pro podvod a praní špinavých

peněz sejmuli Lütken otisky prstů na policii v Zugu. Řízení však bylo v témže roce zastaveno.

V dopise bernského Interpolu se objevila také informace, že státní zastupitelství v Zugu vede trestní řízení proti Lütken související s pokusem o nátlak. V šetření figuruje s Lütken spojená firma Helios Aerospace (nyní v likvidaci). Tato firma byla jedním z věřitelů ostravské letecké

společnosti Czech Connect Airlines moravského magnáta Današe Zátorského. Zaměřovala se na lety mezi českými městy či spojení do Ruska, v roce 2012 však spadla do konkurzu.

Z informací shromážděných LN vyplývá, že Lütken fungu-

je ve Švýcarsku jako takzvaná proxy osoba. Má právo být zmocněncem jiných. Ústřední společností Lütken je skupina Onyx Group, která se zabývá zakládáním firem a zakrýváním jejich majetkové struktury. Celkově působí v orgánech několika desítek firem, zhruba ve dvaceti držela

i obchodní podíl. Některé z těchto firem jsou úzce spojené s kauzami v pražském dopravním podniku. Vedle zmiňované Cokeville Assets jde o rakouské firmy Kyrenia GmbH a Klymene GmbH či britskopanenskou Mavex Group Incorporated. Tyto společnosti, za něž Lütken vystupovala či byla jejich ředitelkou, se podílely na dodávce marketingových služeb či vývoji systému SMS jízdenek. Mavex dle policie sloužila jako firma, přes kterou peníze cestovaly i do hongkongské firmy Earnway International Limited. Jejím benefičním vlastníkem měl být Rittig, kterému mělo přitéct 60 milionů. To vše včetně zapojení Jany Lütken je předmětem obvinění Rittiga a spol. z loňského června.

Vedle toho je Lütken spojována i s bankovními účty subjektů jako Cheerlade Holdings Limited, Gold Leaf LLC či Unitex International Capital Limited. Tyto společnosti představují důležité prvky ve spleti offshorových firem advokátní kanceláře MSB Legal, jejímž důležitým klientem nebyl nikdo jiný než podnikatel Ivo Rittig.

Předvolaná k soudu. Češka s dánským pasem Jana Lütken se přý do České republiky v následujících měsících nechystá. Žije ve švýcarském kantonu Zug.

ILUSTRACE RICHARD CORTÉS

